

[=]

c i e m e n

centre

internacional

escarré per a les

[minories]

ètniques i les

nacions

MEMÒRIA D'ACTIVITATS ANY 2022

Disseny, redacció i maquetació: David Fornès

Publicació: març de 2023

Edita: Centre Internacional Escarré
per a les Minories Ètniques i les Nacions

C/ Rocafort, 242 bis, 2n
08029 Barcelona
93 444 38 00

www.ciemen.cat

SUMARI

[coneixement]

1. RECERCA

1.1. Dossier sobre revitalització lingüística	6
1.2. Dossier sobre el poble armeni a Catalunya	6
1.3. Dossier sobre les dones catalanoamazigues	7
1.4. Informe sobre el conflicte al Kurdistan del Nord	7
1.5. Eines tecnològiques digitals per a la llengua amaziga	8
1.6. Xarxa Mercator per la Diversitat Lingüística	8
1.7. Mapa històric de la llengua catalana	9

2. PUBLICACIONS

2.1. Diari digital Nationalia	10
2.2. Col·lecció Drets Col·lectius	10
2.3. Mètode d'aprenentatge de l'amazic "Tc wawjdm"	11
2.4. Presentació de l'informe sobre moviments secessionistes africans	12
2.5. Webs accesue.cat i barcelonaciutatdacollida.cat	12

3. FORMACIÓ I DIVULGACIÓ

3.1. Escola del CIEMEN 202	13
3.2. Seminari universitari a Lleida	13
3.3. Tallers a centres escolars	14
3.4. Videocàpsules de les comunitats a Catalunya	14
3.5. Jornades amb el Consell de Joventut de Barcelona	15
3.6. Curs de formació i capacitació d'ONG en acció internacional	16
3.7. Àgora Jove	16

4. XARXES

4.1. Fundació Coppieters	17
4.2. National Movements and Intermediary Structures in Europe	17

5. DOCUMENTACIÓ I EXPOSICIONS

5.1. Biblioteca i hemeroteca	18
5.2. Arxiu audiovisual i fotogràfic	18
5.3. Exposicions	18

[reconeixement]

1. ÀMBIT INTERNACIONAL

1.1. Fòrum Sobiranista	20
1.2. Xarxa per a la Igualtat de les Llengües Europees (ELEN)	21
1.3. Defensa i promoció dels drets lingüístics a l'Estat espanyol	21

2. PAÏSOS CATALANS

2.1. Acord Social per l'Amnistia i l'Autodeterminació	22
2.2. Azadí - Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd	22
2.3. Lafede.cat	22
2.4. Som Escola	23
2.5. Pacte Nacional per la Llengua	23
2.6. Plataforma pel Dret de Decidir (PDD)	23
2.7. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes	23
2.8. Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles	24
2.9. Altres xarxes i plataformes	24

[cooperació]

1. TITULARTS

1.1. Presentació del projecte	27
1.2. Titulars de drets	27
1.3. Desenvolupament de les activitats a Amed	27
1.4. Desenvolupament de les activitats a Catalunya	28

2. CÀMERES I DRETS

2.1. Presentació del projecte	30
2.2. Titulars de drets	30
2.3. Desenvolupament de les activitats a Amed	30
2.4. Desenvolupament de les activitats a Catalunya	30

[actes 2022]

[coneixement]

1. RECERCA

1.1. Dossier sobre revitalització lingüística

Com a onzena publicació de la Col·lecció Drets Col·lectius, el CIEMEN i el Grup de Lingüistes per la Diversitat (GLiDi) de la Universitat de Barcelona han elaborat el dossier *La revitalització lingüística*, que aborda les causes de la pèrdua de diversitat lingüística al món; quins motius hi ha per revitalitzar llengües, i com són els processos de revitalització. El dossier inclou estudis de cas del sòrab, el nàhuatl i el maori, així com una entrevista a Timoteusz Król, activista per la llengua vilamoviana, i conclou amb una mirada al futur de la revitalització lingüística.

El dossier ha estat redactat pels lingüistes Albert Badosa Roldós, Alejandro García Matarredona, Alina Moser i Albert Ventayol Boada, amb edició i correcció de David Forniès, i està disponible a nacionalia.cat/dossiers/drets-collectius.

L'elaboració d'aquest dossier forma part de l'execució de la fase de 2022 de Som Part, el projecte d'educació per la justícia global que el CIEMEN i la Fundació pels Drets Col·lectius dels pobles duen a terme des de 2015 i que agrupa diverses de les actuacions incloses en aquesta memòria.

1.2. Dossier sobre el poble armeni a Catalunya

Durant la primera meitat de 2022 es va publicar el desè lliurament de la Col·lecció Drets Col·lectius, amb el títol d'*El poble armeni a Catalunya*, un dossier que es va preparar durant 2021 sota la coordinació de David Forniès i amb la col·laboració estreta de les dues entitats armènies principals de Catalunya: L'Associació Cultural Armènia de Barcelona i l'Associació d'Armènia a Catalunya Ararat, els dos presidents de les quals —Datev Soulian i Sarkis Hakobyan— han estat entrevistats per al dossier. Els capítols han estat redactats per autors armenis i catalans —David Forniès, Queralt Castillo Cerezuela, Elmira Baldryan, Seda Hakobyan, Emma Hakobyan, Lluís Dagues i Levón Grigorián— i està disponible a nacionalia.cat/dossier/11501/10-el-poble-armeni-a-catalunya.

La comunitat armènia a Catalunya s'acosta a la xifra de 5.000 persones, la majoria arribades durant els anys noranta, després de l'esfondrament de l'URSS. En aquest dossier —el primer que es publica exclusivament sobre aquesta comunitat—, autors armenis i catalans descriuen els orígens i actualitat del col·lectiu armeni de Catalunya, incloent-hi la comunitat de la Catalunya del Nord, i es fixen en aspectes essencials de la vida nacional d'aquest poble, com la llengua, la lluita pel reconeixement del genocidi, el conflicte del Karabakh o la situació de les dones.

L'elaboració d'*El poble armeni a Catalunya* forma part de l'execució de la fase de 2021 de Som Part, de què us hem parlat en l'apartat anterior.

1.3. Dossier sobre les dones catalanoamazigues

Dins del mateix projecte Som Part, el CIEMEN va dur a terme entre octubre de 2020 i desembre de 2021 una recerca amb treball de camp centrada en les pràctiques, necessitats i interessos de les dones catalanoamazigues, temàtica sobre la qual hi ha un buit documental i acadèmic. L'objectiu de la recerca, per a la qual es va entrevistar dinou dones, era conèixer les vivències d'aquestes dones i comprendre la naturalesa de les seves experiències, situant-les en el seu context social, polític i econòmic, per a identificar-ne les necessitats i demandes principals. L'autora del treball és la investigadora Özgür Güneş Öztürk, amb la col·laboració d'Istar Montull i Elena Ferreiro.

Durant 2021, les autores i l'equip de Som Part van treballar en successives versions del document, que ha quedat conclòs aquest 2022 i que, com el dossier anterior, s'ha publicat dins de la Col·lecció Drets Col·lectius: nacionalia.cat/dossiers/drets-collectius, amb el títol "Sempre he sentit forces que m'estiren i em diuen com he de ser". Les dones d'origen amazic a Catalunya narren la seva amaziguitat.

1.4. Informe sobre el conflicte al Kurdistan del Nord

El conflicte entre diferents organitzacions i moviments kurds i l'Estat turc enfonsa les seves arrels en les darreres dècades de l'Imperi otomà i perviu fins avui. Amb l'objectiu d'oferir un relat succint sobre el procés d'aquest conflicte, el CIEMEN ha publicat durant el darrer trimestre de 2022 l'informe *El conflicte al Kurdistan del Nord Del col·lapse de l'Imperi otomà al confederalisme democràtic d'Abdullah Öcalan*, elaborat pel periodista Miguel Fernández Ibáñez, especialista en Turquia, el Kurdistan i els Balcans, i revisat i editat pels també periodistes Queralt Castillo Cerezuela i David Forniès. Per a l'elaboració dels continguts s'ha entrevistat Hamit Bozarslan, director d'estudis de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHEES); Fehim Tastekin, periodista i escriptor, i Arzu Yilmaz, professora associada de Polítiques i Relacions Internacionals de la Universitat de Hewler.

A banda d'un repàs històric, l'informe també incorpora anàlisis sobre la síntesi entre islam i turquicitat, la lluita entre el kemalisme i l'islamisme i la geopolítica del conflicte.

L'informe es pot trobar al web de *Nationalia*, en aquest enllaç: nacionalia.cat/dossier/11523/el-conflicte-al-kurdistan-del-nord.

El document s'ha redactat en el marc d'un projecte finançat per la Secretaria de Mitjans de Comunicació del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, i es completa amb una sèrie de tres reportatges i entrevistes elaborats des de Turquia per la periodista Lara Villalón, també publicats a *Nationalia*, i que aborden qüestions com la llengua kurda, la repressió contra els periodistes i les implicacions de les relacions internacionals en el conflicte kurd.

1.5. Eines tecnològiques digitals per a la llengua amaziga

En el marc del seu treball conjunt a Som Part, el 2021 el CIEMEN i la Casa Amaziga de Catalunya van definir el desenvolupament d'eines digitals lingüístiques per a l'amazic com una de les següents fites principals que el projecte hauria d'assolir. D'aquesta manera, el CIEMEN va demanar finançament durant les convocatòries de 2021, i el va aconseguir, per a començar a desenvolupar dues eines: un traductor automàtic d'amazic i un sistema de reconeixement de veu.

Aquestes dues tasques van començar al principi de 2022 amb un treball conjunt entre les dues entitats abans esmentades i Col·lectivaT, una cooperativa especialitzada en traducció, recerca i serveis tecnològics.

Pel que fa al traductor, al llarg de l'any es van compilar diversos repositoris de dades lingüístiques en amazic. D'una banda, Col·lectivaT va reunir vora 300.000 frases prèviament traduïdes entre l'amazic i el francès o l'anglès, de diverses fonts en línia. D'una altra, Col·lectivaT i la Casa Amaziga van traduir al voltant de 500 parelles de frases amazic-català. I finalment, el professor Carles Múrcia, de la Casa Amaziga, va reunir una llista de 1.000 frases en amazic, que van quedar pendents de traduir en la segona fase d'aquesta actuació (2023). Amb aquesta documentació, Alp Öktem, lingüista computacional de Col·lectivaT, va començar a entrenar el prototip de traducció automàtica, que actualment i al llarg de 2023 estarà en desenvolupament.

Pel que fa al sistema de reconeixement de veu, es va iniciar el procés perquè la plataforma Common Voice estigui disponible per a l'amazic. Durant l'execució d'aquesta tasca, Col·lectivaT va treballar amb un petit grup d'acti-vistes de la llengua amaziga ja inscrits a Common Voice, col·laborant en treballs d'altres llengües, per a traduir la interfície de Common Voice a l'amazic (*website localization*). Aquest és el primer dels dos requisits per a la posada en marxa de Common Voice en amazic. Al final de 2022 s'havia traduït el 14% del web. El segon requisit és compilar 5.000 frases en amazic perquè els usuaris les puguin llegir i, així, "donar" la seva veu per al desenvolupament de programari en el futur. D'aquestes 5.000 frases, s'han aportat 1.000.

Durant la fase del projecte que s'executarà el 2023, s'acabarà d'enllestir aquest *website localization* perquè es pugui començar a recollir els enregistraments de veu de parlants d'amazic.

1.6. Xarxa Mercator per la Diversitat Lingüística

Mercator és una xarxa formada per cinc centres universitaris, de recerca i/o de documentació, creada el 1987 a partir d'una iniciativa de la Comissió Europea. Els cinc centres són els tres originals: l'Acadèmia Frisona, a Ljouwert (Frísia), la Universitat d'Aberystwyth (Gal·les) i el CIEMEN, més l'Institut de Recerca de Lingüística-Xarxa de Recerca Eötvös Loránd, a Budapest (Hongria), i l'Institut de Llengües Eslaves i Bàltiques, Finlandès, Neerlandès i Alemany de la Universitat d'Estocolm (Suècia).

Tot i que el darrer projecte finançat amb fons europeus (LearnMe) va concloure el 2016, els cinc ens participants de la xarxa continuen mantenint la seva col·laboració en la publicació del butlletí o *newsletter* mensual de la Xarxa Mercator, que arriba a gairebé 2.600 adreces destinatàries i del qual s'han enviat 190 edicions. L'arxiu complet de la *newsletter* es pot consultar en l'enllaç mercator-research.eu/en/news-and-events/newsletter/. També s'hi pot sol·licitar la recepció de la *newsletter*.

1.7. Mapa històric de la llengua catalana

El 2014 l'àrea de Coneixement del CIEMEN va iniciar una recerca sobre l'avenç històric de la llengua catalana, sobre els territoris on ha estat parlada en algun període de la història i sobre la influència que ha tingut en les llengües veïnes. La recerca s'ha estat desenvolupant des de llavors, amb l'objectiu final de publicar un mapa i un document escrit en format PDF com a fruit de la investigació.

Durant 2019 es va reprendre la compilació de dades per a l'elaboració dels materials, que continuen en preparació, sense data de finalització. El 2021 es van continuar els contactes amb diverses editorials per a explorar la possibilitat de publicar el mapa no com un cartell o pòster, sinó com a atlas històric, atès que una editorial s'hi havia mostrat interessada. Durant 2022, però, no s'han produït avenços de cara a la publicació.

2. PUBLICACIONS

2.1. Diari digital *Nationalia*

La publicació periodística digital del CIEMEN, *Nationalia*, ha fet 15 anys aquest 2022. Al llarg d'aquest any s'ha continuat prioritant la publicació de peces llargues, elaborades per especialistes en les matèries a tractar.

Un dels aspectes a què s'ha donat més relleu aquest any en relació amb anys anteriors és la revitalització de llengües minoritzades, amb l'objectiu d'alinear algunes publicacions del diari amb el dossier i el curs inclòs en l'Escola del CIEMEN que han abordat aquest tema. Així, s'han dedicat diverses peces a la preservació de llengües com l'occità, el lil'wat, el català, l'irlandès o el kurd.

Un altre punt d'atenció, que es mantindrà durant 2023, han estat els esdeveniments polítics i socials del poble kurd, com s'ha esmentat en l'aparatat anterior en què s'ha fet referència a l'informe sobre el conflicte al Kurdistan del Nord.

Igualment, s'ha fet seguiment d'altres situacions, com el conflicte polític a Còrsega, les conseqüències de la invasió russa d'Ucraïna, la conjuntura difícil per als tàmilis a Sri Lanka, el procés del nou estatus de Nova Caledònia, la demanda d'un segon referèndum a Escòcia o els disturbis al Karakalpakstan.

També s'ha continuat ampliant la informació de context de les fitxes de *Nationalia*, amb l'elaboració d'una nova fitxa sobre la Guaiana, així com amb l'actualització de la cinquantena de fitxes ja existents al web, i que són un dels continguts més consultats.

El 2022, *Nationalia* ha tingut més de 89.100 visites amb prop de 73.200 usuaris únics. El compte de Twitter s'ha situat prop dels 3.400 seguidors i el de Facebook s'ha mantingut en els 2.400. S'ha obert un compte de Mastodon i s'ha recuperat el de Telegram.

15 anys de *Nationalia*: algunes dades

Peces informatives publicades: al voltant de 3.000

Nombre de visites: gairebé un milió

Els tres articles més consultats: fitxa del poble amazic, quins països recullen el dret a la independència en els seus ordenaments legals i preparatius per a un referèndum no oficial per a la independència del Panjab

2.2. Col·lecció Drets Col·lectius

El CIEMEN va estrenar el 2017 una col·lecció de dossiers especialitzats. Sota el títol de "Col·lecció Drets Col·lectius", se centra en qüestions relacionades amb els drets col·lectius dels pobles i es caracteritza per incorporar com a elements transversals els drets de les dones i les polítiques públiques.

Com s'ha explicat abans, durant el 2022 s'han posat a disposició del públic lector tres nous volums: un sobre el poble armeni a Catalunya, un

altre sobre la revitalització lingüística i, finalment, un altre sobre les dones catalanoamazigues, que restava per publicar des de feia un any malgrat que l'elaboració s'havia conclòs el desembre de 2021.

A banda, aquest 2022 s'ha començat a preparar l'elaboració del dotzè títol de la col·lecció, que estarà dedicat a la preservació de la memòria històrica de les comunitats emigrades.

2.3. Mètode d'aprenentatge de l'amazic "Tc wawjdm"

En el marc del projecte Som Part, el CIEMEN, la Fundació pels Drets Col·lectius dels Pobles i la Casa Amaziga de Catalunya van iniciar el 2018 la publicació de les unitats pedagògiques "Tc wawjdm", un mètode d'aprenentatge de la llengua amaziga que cobreix una mancança pedagògica que patien, fins llavors, les aules de llengua amaziga al país.

Durant el 2022 s'han publicat les unitats 19 a la 24 (tres unitats dobles) i s'han començat a utilitzar a les aules de llengua i cultura amazigues que la Casa Amaziga de Catalunya gestiona en diferents municipis del país en conveni amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. La publicació de les darreres tres unitats dobles completa el mètode d'aprenentatge, que **es pot descarregar del web del CIEMEN**. És prevista una presentació pública a la Universitat de Barcelona el mes de gener de 2023.

El contingut de les unitats ha estat elaborat per un equip coordinat per Carles Múrcia, professor de la Universitat de Barcelona, doctor en Filologia Clàssica i coautor, amb Salem Zenia, del *Diccionari català-amazic / amazic-català*, i Aziz Baha, Abdellah Ihmadi i Mohamed Kaddoumi, professors de les classes de llengua i cultura amazigues de l'ensenyament públic català.

La dissenyadora Mireia Luna, de l'estudi de disseny Design Is Natural, ha estat l'encarregada de donar forma a tota la col·lecció completa de les unitats.

El mètode "Tc wawjdm" està íntegrament escrit en llengua amaziga, en la variant estàndard del diasistema septentrional, al qual pertanyen els diferents dialectes parlats pel col·lectiu amazic de Catalunya. Cada unitat es destina a un tema específic i inclou un diàleg, preguntes de comprensió, nocions gramaticals concises, exercicis i una activitat complementària, amb suports visuals i sonors.

Les unitats es presenten acompanyades d'una guia didàctica en català i en francès —que també es podrà descarregar lliurement, com les unitats— orientada als formadors, però també a aquelles persones que vulguin emprar

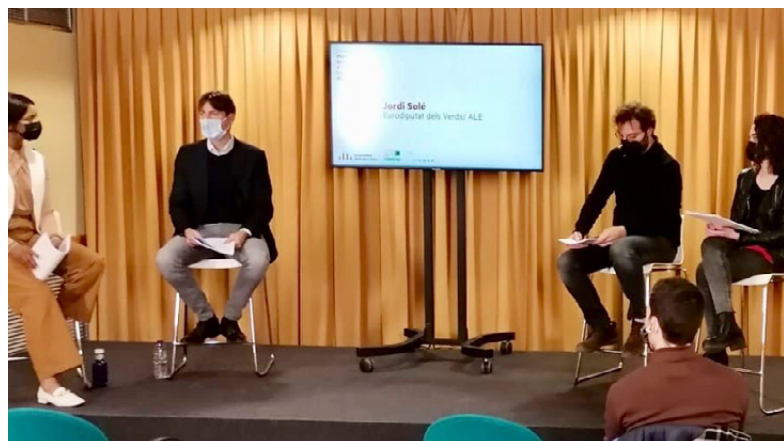

les unitats com a mètode d'autoaprenentatge: la guia incorpora explicacions, aclariments i remissions al compendi gramatical amazic disponible al web Amazic.cat, així com les solucions dels exercicis de les unitats.

2.4. Presentació de l'informe sobre moviments secessionistes africans

La sala d'actes del CIEMEN va acollir, el dia 1 de febrer, la presentació de l'informe sobre les violacions dels drets humans en el context dels conflictes secessionistes al continent africà que el tècnic de l'entitat David Fornies va coordinar durant el 2021.

L'elaboració de l'informe va ser un encàrrec de l'oficina de l'eurodiputat Jordi Solé (grup parlamentari Verds-Aliança Lliure Europea) i incorpora una introducció general als moviments secessionistes, cinc anàlisis de cas elaborats per experts en cadascun d'ells (Biafra, Etiòpia, Camerun Meridional, Cabinda i Sàhara Occidental) triats en funció de la diversitat de l'Àfrica, geogràficament variats, de tradicions colonials diferents, i amb motius, reivindicacions i eines diferents a l'hora de reclamar la secessió, i un apartat conclusiu.

La presentació (imatge) va comptar amb les intervencions de Fornies i Solé i de dos autors de capítols de l'informe: Karla Ferrera (Sàhara Occidental) i, en línia, James Angove (Camerun Meridional), amb presentació de Maimouna Sabaly.

2.5. Webs accesue.cat i barcelonaciutatdacollida.cat

Durant el 2022 s'ha mantingut el web que el CIEMEN i la consultora MAC Partners van presentar el 2016, accesue.cat. El web inclou informació per a les ONG catalanes que vulguin internacionalitzar-se, tant pel que fa a la tasca d'incidència a Brussel·les com a la captació de recursos que ofereix la Unió Europea.

Per contra, el web creat pel CIEMEN el 2016 amb informació sobre refugi barcelonaciutatdacollida.cat (vegeu memòries anteriors) ha estat desactivat, un cop l'entitat ha valorat que la informació que contenia havia quedat desactualitzada i davant del fet que no disposava de recursos per a renovar-ne els continguts.

3. FORMACIÓ I DIVULGACIÓ

3.1. Escola del CIEMEN 2022

L'Escola de 2022 va tenir el format més reduït de les set edicions que s'han fet de l'Escola del CIEMEN fins ara. Va consistir en dues formacions: la primera, una jornada presencial sobre l'autodeterminació, i la segona, un curs en línia sobre drets lingüístics.

La jornada presencial, "Cap a on s'encamina l'autodeterminació?", va consistir en un seminari d'una tarda amb ponències dels polítics Silvio Falcón i Abel Riu (a la imatge), respectivament sobre els casos de Catalunya i Escòcia i sobre Ucraïna. Organitzada a la seu del CIEMEN el 15 de desembre, va tenir l'assistència d'unes deu persones. Les dues ponències van enregistrar i es poden veure [al canal de YouTube de l'entitat](#).

El curs en línia "Llengües minoritzades: de la vulneració de drets a la revitalització lingüística" va elaborar-se conjuntament amb el Grup de Lingüistes per la Diversitat (GLiDi) de la Universitat de Barcelona. S'hi aborda l'impacte de la pèrdua de diversitat lingüística en els drets humans, la importància de preservar la diversitat lingüística, les mesures per a revitalitzar llengües i, finalment, la situació de dues llengües d'herència a Catalunya: l'amazic i el panjabi. Les ponències es van enregistrar el 23 de novembre amb Víctor Bargiela, David Ginebra, Farida Boudichat, Ernest Montserrat, Gagandeep Singh i Alejandro García. El curs també es pot seguir de franc i en línia [al canal de YouTube del CIEMEN](#).

La proposta original del CIEMEN era una escola presencial amb quatre mòduls, entre octubre i desembre. El nombre d'inscripcions insuficient va motivar que aquest format fos substituït per les dues propostes més reduïdes explicades en els paràgrafs anteriors.

3.2. Seminari universitari a Lleida

La Universitat de Lleida va acollir per sisena vegada un seminari organitzat conjuntament amb el CIEMEN, per primer cop amb el Departament de Filologia Catalana i Comunicació. El motiu del canvi respecte d'anys anteriors, en què el seminari es coorganitzava amb el grup de recerca GRASE, va ser que en aquesta ocasió la formació girava al voltant de la sobirania digital lingüística i tant la UdL com el CIEMEN van considerar més adient que el Departament de Filologia Catalana i Comunicació s'hi involucrés.

El seminari va tenir lloc a la UdL el 13 i 16 de desembre, amb la coordinació a la capital del Segrià dels professors Helena Torres i Jordi Suïls. Es va

centrar en la sobirania digital dels pobles i, particularment, en la dimensió tecnològica de la preservació de les llengües minoritzades. S'hi va tractar la creació de continguts digitals, les perspectives de revitalització lingüística en línia i la necessitat de disposar d'eines tecnològiques per a les llengües minoritzades. Hi van intervenir diversos activistes i professionals de les llengües catalana, occitana, aragonesa i amaziga: Mariona Miret (activista per l'occità), Niccolò Fantini i Guglielmo Diamante (*De vulgare*), Gabrièu Pelisson (*you-tuber* occità del canal Parpalhon Blau), Silvia Cebolla (activista lingüística de l'aragonès; a la imatge), Alp Öktem (lingüista computacional de Col·lectivaT), Aziz Baha (activista de la Casa Amaziga de Catalunya) i Belén Ivars (membre de Softcatalà).

L'assistència al seminari va ser de 15 persones, la majoria de les quals estudiants de la Facultat de Lletres de la Universitat de Lleida, amb major afluència de públic durant la segona jornada.

3.3. Tallers a centres escolars

La Casa Amaziga de Catalunya (CAC) duu a terme des de fa més de deu anys tallers educatius als centres escolars catalans. Són formacions centrades en la diversitat al nord d'Àfrica, el poble amazic, les migracions i les identitats, amb propostes adaptades per a cada grup d'edat i, en alguns casos, també per al professorat.

Des de 2020 el CIEMEN es coordina amb el Consorci d'Educació de Barcelona per a acostar aquests tallers als centres de la ciutat de Barcelona, dins del marc del projecte Som Part. També, no obstant això, alguns dels tallers de la CAC fora de la ciutat de Barcelona són finançats dins del projecte. Durant 2022, les escoles que van participar en aquest programa van ser dues de pertanyents de la ciutat de Barcelona (CEIP Calderón i CEIP Poblenou), així com en l'Institut Escola de Sant Quintí de Mediona (Alt Penedès) i l'Escola Montserrat de Cornellà de Llobregat (Baix Llobregat). En total, s'hi van impartir deu tallers.

El CIEMEN ha rebut nou finançament perquè la CAC continuï impartint tallers durant l'any 2023 dins del projecte Som Part. Diverses escoles de la ciutat de Barcelona i de Calaf (l'Anoia) s'han interessat per acollir-ne.

3.4. Videocàpsules de les comunitats a Catalunya

Un dels propòsits del projecte Som Part és la difusió del coneixement sobre les comunitats de diàspora que viuen a Catalunya i que es troben minoritzades en origen. Per aquest motiu, el 2021 es va començar a preparar una sèrie de setze videocàpsules sobre vuit d'aquests col·lectius, que es van començar a publicar a mitjan 2022 [al canal de YouTube del CIEMEN](#). Aquests vídeos se sumen a altres propostes de divulgació que el CIEMEN ha fet anteriorment amb aquests col·lectius, com una sèrie de reportatges publicada a *Nationalia* entre 2017 i 2018.

Per a cada comunitat, i amb un guió en què han participat membres de cadascuna, s'han elaborat dos vídeos de dos minuts i vint segons, enregistrats i muntats per la periodista Sònia Calvó i amb l'assistència d'Istar Montull i Víctor Yustres. Un explica les característiques bàsiques de cada comunitat, mentre que l'altre retrata una contribució que la comunitat estigui fent a la justícia global.

Comunitats i contribucions a la justícia global

Amazics: la lluita i la reivindicació per la llengua pròpia

Sahrauís: la denúncia de l'ocupació i de l'espoliació dels recursos

Armenis: la lluita pel dret d'existir i per la prevenció dels genocidis

Tibetans: la defensa del pacifisme, la solidaritat i la no-violència

Soninkes: la valorització des les llengües menyspreades

Dioles: per determinar (2023)

Sikhs: l'acció social per reduir les situacions discriminatòries

Palestins: per determinar (2023)

3.5. Jornades amb el Consell de Joventut de Barcelona

En el marc del projecte Som Part, el CIEMEN va executar durant 2022 tres activitats públiques conjuntes amb el Consell de Joventut de Barcelona.

La primera va tenir lloc el 10 de març, a la sala d'actes del CIEMEN (imatge). Va consistir en una jornada sobre el jovent sahrauí i la llavors recent decisió del Front Polisario de reprendre la guerra contra l'exèrcit del Marroc. Els dos ponents van ser Hali Djamai, estudiant sahrauí a Catalunya, i Karla Ferrera, periodista i jurista. Hi van assistir una quinzena de persones.

La segona activitat pública va ser la jornada "Les joves en les lluites pels drets dels pobles a la Mediterrània", organitzada amb el CJB i el Servei Civil Internacional (SCI) a l'espai de la Vaqueria d'aquesta darrera entitat, el 29 de novembre. S'hi van exposar qüestions relacionades amb les lluites juvenils dels pobles palestí, sahrauí, kurd, sard i cors. Hi van assistir una vintena de persones.

La tercera i última activitat amb el CJB va ser la projecció-col·loqui del documental "Kobanê, aixecar-se", sobre la lluita del poble kurd i de les seves dones. També hi van assistir una vintena de persones. Hi van intervenir Ferran Domènech, director del documental, i una membre del moviment de solidaritat internacionalista amb les dones kurdes.

3.6. Curs de formació i capacitació d'ONG en acció internacional

Amb el suport del grup parlamentari Verds-Aliança Lliure Europea, el CIEMEN va organitzar un curs en línia de set sessions entre els dies 31 de maig i 5 de juliol de 2022 sobre formació i capacitació de personal vinculat a ONG en acció internacional. Es tracta de la novena edició d'un curs que, amb diferents formats, el CIEMEN ha ofert des de 2015.

El curs va abordar els processos i mecanismes teòrics i pràctics d'accés a l'entramat polític, institucional i econòmic de la Unió Europea, des de la realitat, capacitat i perspectiva del sector de les entitats catalanes. El curs es va adreçar a membres de les ONG i entitats del Tercer Sector Social de Catalunya que volguessin desenvolupar una estratègia d'internacionalització de la seva entitat.

La professora del curs va ser Gemma Pinyol Puig, professional amb més de 15 anys de treball com a experta en governança, societat civil i gènere per a la Comissió Europea i altres agències internacionals, combinant identificació, seguiment i avaluació de projectes.

3.7. Àgora Jove

L'Àgora Jove és un espai de formació juvenil del CIEMEN a través de la celebració de conferències i seminaris autoorganitzats, així com de la definició de nous instruments de mobilització. L'espai es va començar a formar durant el 2020 i s'ha consolidat durant 2021 i 2022, període en què una trentena de joves d'edats compreses entre els 20 i els 35 anys han participat en alguna de les activitats proposades.

Les sessions desenvolupades durant 2022 han combinat trobades amb actors polítics i formacions acadèmiques monogràfiques sobre algun aspecte relacionat amb l'actualitat.

4. XARXES

4.1. Fundació Coppieters

El CIEMEN és, des de 2011, membre associat de la Fundació Coppieters, la fundació política de l'Aliança Lliure Europea (ALE, partit europeu que agrupa partits regionalistes, autonomistes i independentistes de diversos estats de la Unió Europea).

El 2022, el CIEMEN va prendre part en la quinzena assemblea general de la Coppieters, que va tenir lloc a Las Palmas (Illes Canàries) del 12 al 14 de maig, hostatjada pel partit illenc Nueva Canarias. Les fundacions i organitzacions membres de la Coppieters van aprovar un programa d'activitats per a 2022 que inclouen projectes sobre la democràcia, les identitats culturals, la sostenibilitat, el feminisme i el medi ambient.

L'assemblea de la Coppieters va coincidir amb les de l'ALE i de les joventuts del partit (EFAy). Partit, joventuts i fundació van dur a terme actes conjunts, com la posada en comú de les conclusions de les respectives assemblees (imatge) i la signatura d'una carta pels territoris insulars d'Europa.

4.2. National Movements and Intermediary Structures in Europe

Impulsat per l'Arxiu de Documentació del Nacionalisme Flamenc (ADVN, amb seu a Anvers, Flandes), el 2009 es va iniciar el projecte europeu National Movements and Intermediary Structures in Europe (NISE), dedicat a crear una xarxa de centres d'estudi i documentació de les estructures intermèdies del nacionalisme a Europa.

El CIEMEN és *partner* associat a la xarxa. Mitjançant aquest acord, el CIEMEN espera facilitar a mitjà termini la digitalització de documents del seu arxiu, molts relacionats amb la defensa de la llengua i la cultura catalanes o amb la història del moviment nacional català durant les darreres dècades.

Per motius interns, el CIEMEN no va poder participar en l'Assemblea General que NISE va organitzar el 2022.

5. DOCUMENTACIÓ I EXPOSICIONS

5.1. Biblioteca i hemeroteca

Com en els anys anteriors, la biblioteca i hemeroteca del CIEMEN s'han continuat alimentant amb la incorporació de nous títols, bàsicament sobre nacionalisme, llengua i drets humans, i sobretot per l'entrada de publicacions periòdiques (al voltant d'una dotzena de títols diferents) que arriben a la seu del CIEMEN mensualment o trimestralment. Comptat en metres de prestatgeria, el fons ocupa uns 90 metres de revistes i 85 de llibres i opuscles.

Resta pendent, com fins ara, la reorganització de la biblioteca del CIEMEN amb criteris estàndards. Per avançar cap al compliment d'aquest objectiu el CIEMEN i la Universitat Pompeu Fabra (UPF) van signar el 2017 un acord perquè el CIEMEN cedís a la universitat el seu fons en comodat.

En virtut d'aquest acord, el CIEMEN cedeix el fons per un període de 20 anys i el continuarà alimentant amb noves aportacions. La UPF continua processant i catalogant aquesta documentació i, posteriorment, la posarà a disposició d'alumnes i investigadors. En una fase posterior, s'estudiarà la possibilitat de digitalitzar-ne una part i d'elaborar estudis a partir dels seus continguts.

5.2. Arxiu audiovisual i fotogràfic

S'ha continuat organitzant l'arxiu fotogràfic i audiovisual del CIEMEN. Igualment, aquest arxiu s'ha ampliat amb les imatges preses al llarg de l'any a les diferents activitats en què ha participat l'entitat.

Part dels enregistraments de les activitats del CIEMEN es troben disponibles en obert al canal de YouTube de l'entitat: [youtube.com/@CIEMENcat](https://www.youtube.com/@CIEMENcat).

5.3. Exposicions

El CIEMEN ha mantingut fins al 2022 les exposicions "Les llengües un gran tresor", "Educació i entorn", "Vida i obra de Joan Fuster", "Conviure / Com viure", "Las lenguas, un grand tresaur", "Les llengües dels catalans" i "Premsa i dictadura: l'abat Escarré a 'Le Monde'". Tanmateix, els canvis en els consums culturals i en les programacions de biblioteques i escoles i la inadequació d'algunes d'aquestes mostres als requeriments logístics actuals han fet que, al llarg dels darrers anys, les exposicions no hagin sortit del magatzem de l'entitat.

Davant d'aquesta situació i de la previsió que això no canviarà previsiblement, el CIEMEN va prendre, la tardor de 2022, la decisió de prescindir de les exposicions que fins ara conservava. Aquestes exposicions seran eliminades del fons de l'entitat durant els primers mesos de 2023.

[reconeixement]

1. ÀMBIT INTERNACIONAL

1.1. Fòrum Sobiranista

El Fòrum Sobiranista és un espai de debat, anàlisi, reflexió i coordinació de fundacions, sindicats i associacions sobiranistes de pobles de l'Estat. Hi participen organitzacions dels Països Catalans, País Basc, Galícia i Andalusia.

Durant 2022, el Fòrum va organitzar les seves vuitena, novena i desena trobades des de la reunió constituent, al final de 2016.

La primera trobada de 2022 va tenir lloc a Pamplona entre el 3 i 5 de juny, per posar en comú els diagnòstics que les organitzacions fan de la situació als respectius territoris en relació amb l'evolució de l'Estat espanyol i les seves dinàmiques polítiques. Les fundacions Iratzar i el Fòrum Sobiranista van organitzar un debat obert al públic amb Ollala Rodil (Diputada del BNG), Mertxe Aizpurua (Diputada d'EH Bildu), David Fernández (periodista i exdiputat de la CUP) i Gemma Ubasart (polítologa) a la llibreria Katakra (imatge). L'endemà es va celebrar la reunió plenària del Fòrum i, finalment, el dia 5 els participants es van traslladar a la localitat d'Amaiur per a participar en l'acte organitzat per Nafarroa berriz altxa! al lloc on es va dur a terme la resistència davant la conquesta de Navarra el 1512.

Barcelona va acollir la segona trobada de l'any, el 10 de desembre, en què es va celebrar una nova reunió plenària al Campus de Ciutadella de la Universitat Pompeu Fabra. S'hi va analitzar el rol de les fundacions de pensament polític i sindical en l'era de la comunicació intensiva, amb una ponència de Joan Manuel Tresserras, president de la Fundació Irla, i s'hi van debatre les línies de treball del Fòrum de cara a 2023.

Finalment, Sevilla va ser la seu de la tercera i darrera trobada del Fòrum durant el 2022, el 3 de desembre. Les organitzacions hi van debatre el pla de treball del Fòrum per al període 2023-2025 i van ser presents en la manifestació "Per una Andalusia lliure, sobirana i mestressa del seu propi destí".

Tercera Escola Sobiranista

La tercera edició de l'Escola Sobiranista, celebrada a Santiago (Galícia) el juliol i organitzada per les fundacions Galiza Sempre, Moncho Reboiras, Terra e Tempo i Coppieters, va fomentar el debat, l'intercanvi d'idees i la generació de coneixement entre persones de les fundacions i organitzacions assistents. S'hi va tractar, en diverses taules rodones i conferències, la situació sociopolítica de Galícia, la política en l'era de la digitalització, els conflictes nacionals no resolts (casos de Palestina, Sàhara Occidental i Kurdistan), sobirania energètica, situació econòmica actual i extrema dreta i democràcia.

1.2. Xarxa per a la Igualtat de les Llengües Europees (ELEN)

La Xarxa per la Igualtat de les Llengües Europees (European Language Equality Network, ELEN) va celebrar a la capital de Gal·les, Cardiff, la seva assemblea anual, entre els dies 28 i 30 d'octubre. A diferència de totes les ocasions anteriors, el CIEMEN no va poder assistir a la trobada a causa de problemes d'agenda de darrera hora per part de la junta de l'entitat.

L'assemblea de l'ELEN, amb el suport del govern de Gal·les, va incloure diverses taules rodones i presentacions en què es va debatre sobre el futur de les comunitats lingüístiques minoritzades i les amenaces que els comporten les segons residències, sobre la millor manera de donar suport a les llengües indígenes arreu del món o sobre bones pràctiques en les campanyes dels activistes lingüístics. Aprofitant la celebració de l'assemblea a Gal·les, es va parlar sobre el pla Cymraeg 2050 per aconseguir que, en aquella data, hi hagi un milió de parlants de gal·lès. També es va tractar la nova legislació per a l'irlandès a Irlanda del Nord i les situacions de les llengües bretona, catalana, occitana, basca i gaèlica. Es va fer una crida a la UE a incorporar les recomanacions sorgides dels treballs de l'ELEN i es va anunciar que l'assemblea de 2023 tindrà lloc a Sardenya.

Com a membre fundador, el CIEMEN participa des dels inicis en l'ELEN, creada el 2011 en defensa de les llengües més amenaçades del continent. L'ELEN reuneix una setantena d'organitzacions per la defensa dels drets lingüístics dels parlants de 50 llengües minoritzades a Europa.

1.3. Defensa i promoció dels drets lingüístics a l'Estat espanyol

El CIEMEN i unes altres onze entitats en defensa de les llengües minoritzades a l'Estat espanyol van dur a terme tasques d'incidència davant dels partits polítics amb representació al Parlament espanyol perquè es milloressin els continguts del projecte de Llei general de l'audiovisual, aprovat pel Consell de Ministres de 30 de novembre de 2021. Les entitats, llavors, denunciaven la insuficiència dels avenços en matèria de diversitat lingüística de la Llei i reclamaven millores substancials en el redactat durant el tràmit parlamentari.

Tant en el procés d'al·legacions a l'avantprojecte de Llei com al debat del projecte, les organitzacions (CIEMEN, A Mesa Normalización Lingüística, Euskalgintzaren Kontseilua, Acció Cultural del País Valencià, Obra Cultural Balear, Plataforma per la Llengua, Escola Valenciana, FOLC, ACV Tirant lo Blanc, Nogara Religada, Òmnium i Iniciativa pol Asturianu) van presentar propostes al Ministeri i als diferents partits perquè la Llei reconegués la pluralitat lingüística com a principi bàsic, i igualés continguts i percentatges mínims garantits per a totes les llengües en el doblatge, els subtítols i les audiodescripcions, com també perquè recollís el finançament anticipat de produccions audiovisuals als canals i a les plataformes en línia o sota demanda.

La Llei es va acabar aprovant el mes de maig de 2022 al Congrés dels Diputats. Les entitats en defensa de les llengües van valorar positivament el fet que la pressió exercida hagués estat determinant per incloure mínims per a totes les llengües (tant en les quotes de catàleg de plataformes i emissions de TVE, com en el prefinançament) però van lamentar que els canvis introduïts hagin estat insuficients i testimonials, en representar entre el 0,35% i el 2,55% del conjunt.

2. PAÏSOS CATALANS

2.1. Acord Social per l'Amnistia i l'Autodeterminació

El CIEMEN ha acollit durant 2022 la secretaria tècnica de l'Acord Social per l'Amnistia i l'Autodeterminació i s'adherit a aquesta iniciativa ciutadana l'objectiu de la qual és sumar el màxim nombre de suports socials a dues demandes, com el seu nom indica: l'amnistia dels presos polítics (i la fi de la repressió) i un marc democràtic per a l'exercici del dret a l'autodeterminació de Catalunya.

La presentació pública de l'Acord Social va tenir lloc el 20 d'abril a la Llotja de Mar, amb la participació del CIEMEN i d'una norantena d'organitzacions del teixit associatiu català (imatge).

L'Acord Social ha treballat per aconseguir l'adhesió de centenars de municipis catalans al llarg de 2022 (entre els quals la capital del país, Barcelona) i ha cridat l'Estat espanyol a abordar les causes del conflicte nacional que viu Catalunya.

És previst que l'Acord Social faci un balanç final de la seva acció i que presenti les seves conclusions durant 2023, any en què comença un nou cicle electoral. L'octubre de 2022, l'Acord va anunciar que havia assolit l'adhesió de 200 ajuntaments i de 300 entitats, sindicats i organitzacions diverses de la societat civil.

2.2. Azadî - Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd

Azadî-Plataforma de Solidaritat amb el Poble Kurd està integrada per persones agrupades per a denunciar l'opressió que pateix el poble kurd al seu país, el Kurdistan, donar difusió de la realitat d'aquest poble —amb atenció especial per la lluita d'alliberament de les dones— i dur a terme accions de solidaritat. El CIEMEN hi manté una relació de col·laboració des de 2015.

A diferència de 2021, en què es van reprendre activitats conjuntes en el marc de l'execució dels projectes de cooperació que el CIEMEN mantenia a la ciutat kurda d'Amed (vegeu apartat sobre Cooperació en aquesta mateixa memòria), durant 2022 no han tingut lloc activitats de forma coordinada.

2.3. Lafede.cat

Com a membre de Lafede.cat, el CIEMEN va participar en les assemblees al si de la federació durant el 2022 i va prendre part en les tasques dels eixos de migracions i de pau.

2.4. Som Escola

Durant 2022, el CIEMEN va participar en les reunions plenàries de la plataforma d'entitats Som Escola en el marc de la negociació amb el Govern de la Generalitat sobre la millor manera de donar resposta a les sentències dels tribunals en relació amb la consideració del català com a llengua vehicular a l'escola, així com sobre els canvis legislatius necessaris per garantir que el català mantingui aquesta posició de llengua vehicular i es preservi el model de la immersió.

En relació amb això, la plataforma va instar els partits i les entitats a reforçar el treball conjunt per a protegir, consolidar i millorar el model d'escola catalana, a actuar amb agenda pròpia i a reforçar aquest consens de país aprofitant el marc del Pacte Nacional per la Llengua.

2.5. Pacte Nacional per la Llengua

El Pacte Nacional per la Llengua és una iniciativa del Govern de la Generalitat per a tractar els temes relacionats amb la llengua catalana en el marc d'un diàleg amb diversos actors socials. Un dels objectius declarats d'aquest pacte és que nodreixi l'acció per la política lingüística a favor de la llengua catalana de la pròxima dècada.

El CIEMEN va ser convidat a participar en la primera trobada del Pacte Nacional per la Llengua, en la qual es va presentar l'informe acadèmic "Un marc sociolingüístic igualitari per a la llengua catalana", un document coordinat pels professors Miquel Àngel Pradilla Cardona (URV i IEC) i Isidor Marí Mayans (IEC), el 22 de febrer.

2.6. Plataforma pel Dret de Decidir

El CIEMEN vehicula la seva col·laboració amb la Plataforma pel Dret de Decidir (PDD) a través del seu president emèrit, Aureli Argemí, que també va ser president de la PDD durant 2022. La PDD es troba en situació de semihivernació en espera de la direcció que prengui el moviment cívic a favor de l'autodeterminació de Catalunya, per la qual cosa no duu a terme actes públics.

2.7. Federació d'Organitzacions Catalanes Internacionalment Reconegudes

El CIEMEN és membre de la FOCIR, entitat de segon nivell formada per actors de la societat civil catalana que fan diplomàcia pública orientada a la presència internacional de Catalunya. Des de l'inici de la pandèmia de la covid, la FOCIR ha vist reduïda significativament la seva activitat. Durant 2022, l'entitat ha continuat en un estat d'hivernació de facto.

2.8. Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles

El 2016 es va constituir, al Parlament de Catalunya, l'Intergrup pels Drets Col·lectius dels Pobles. El CIEMEN, com a entitat experta en la qüestió, va ser convidada a participar i intervenir en aquest fòrum. En la tretzena legislatura del Parlament, iniciada el març de 2021, l'Intergrup no s'ha tornat a constituir.

2.9. Altres xarxes i plataformes

A banda de les esmentades, el CIEMEN forma part de tres xarxes i plataformes més: Stop Mare Mortum, Casa Nostra Casa Vostra i Plataforma 3 d'Octubre (vegeu la memòria de 2018). El CIEMEN no ha pres part en les reunions ni activitats d'aquestes xarxes i plataformes durant el 2022.

[cooperació]

El CIEMEN treballa per a la promoció dels drets dels pobles i la lluita contra la seva exclusió en diversos territoris del món. Hi promou la defensa dels drets col·lectius com a portadors d'universos simbòlics i generadors d'identitat, fomentant les visions locals del desenvolupament davant dels reptes de la mundialització. També promou la defensa dels drets culturals: l'accés al patrimoni cultural, a la conservació de la memòria col·lectiva i al desenvolupament de la identitat dels pobles són drets que s'han de tenir en compte juntament amb els polítics, econòmics i socials que recull el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU (1996). En els projectes que executa hi introdueix la perspectiva de gènere.

Les línies d'intervenció del CIEMEN en matèria de projecció internacional i cooperació es resumeixen en tres eixos principals:

1. Foment dels drets col·lectius, amb tres línies:

1.1. Enfortir el teixit associatiu i l'autoorganització dels pobles per a la defensa dels drets en l'àmbit estatal i davant els organismes internacionals.

1.2. Potenciar l'accés a la cultura: la memòria històrica dels pobles, l'accés al patrimoni i la llengua, entre altres.

1.3. Treballar en els processos d'autorepresentació dels pobles i la pròpia visió de les nocions de desenvolupament.

2. Promoció de la recerca, comunicació i difusió al voltant dels drets culturals en la seva aplicació al desenvolupament, així com en un treball interdisciplinari que aporti la transversalitat de la cultura en la cooperació i els drets humans.

3. Difusió i sensibilització als Països Catalans al voltant de les situacions de vulnerabilitat dels pobles, amb accions de difusió sobre la importància de la pluralitat lingüística i cultural a través conferències, seminaris...

Prioritats geogràfiques

Des de 2015, la prioritat geogràfica de la cooperació internacional del CIEMEN ha estat el Kurdistan i, més concretament, els territoris de Basur (o Kurdistan del Nord, a Turquia) i Rojava (o Kurdistan Occidental, a Síria). D'ençà d'aquella data s'hi han desenvolupat sis projectes de reconstrucció urbana, suport jurídic, cultura i arts, refugi i drets sexuals i reproductius.

Històricament, la cooperació del CIEMEN —i, de vegades, les accions d'ajuda humanitària davant de desastres sobrevinguts— ha estat activa en diversos països i pobles d'Europa, la regió mediterrània, l'Amèrica Central i del Sud i Àfrica. Entre aquests, cal comptar-hi Bòsnia i Hercegovina, Kosovo, Albània, Armènia, Palestina, Eritrea, Etiòpia, els pobles andins i amazònics (Perú i Bolívia) o el poble miskitu (Nicaragua).

1. TITULARTS

1.1. Presentació del projecte

TitulArts és un projecte sobre drets i refugi que cerca de contribuir a la millora de l'exercici dels drets socials, culturals, sexuals i reproductius de dones i infants d'origen sirianès kurd i àrab en situació de refugi a Amed, a través de l'art i l'acompanyament psicosocial. El projecte va rebre finançament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

En la primera fase del projecte, executada entre desembre de 2020 i juny de 2022, les persones participants, tant els i les menors com les dones, han vingut de Rojava, la zona septentrional de Síria, d'on s'han vist forçades a fugir a causa de la guerra que s'hi desenvolupa des de 2011. Són persones d'identitat cultural kurda o àrab i es concentren sobretot en districtes de renda baixa d'Amed: Sur i Bağlar.

L'àrea de Cooperació del CIEMEN ha executat el projecte conjuntament amb dues entitats sòcies a Amed (OSAD i l'Associació d'Investigació i Seguiment de la Migració a Mesopotàmia) i, a Catalunya, amb Creart, una organització que treballa per contribuir a la millora de les condicions de vida d'infants, joves i dones, mitjançant l'art com a eina d'apoderament psicosocial i de transformació social.

El CIEMEN té previst cercar nou finançament per a poder dur a terme una segona fase del projecte TitulArts, amb l'objectiu d'executar-la a partir dels darrers mesos de 2023.

1.2. Titulars de drets

Els titulars de drets de la fase 2020-2022 de TitulArts han estat dones refugiades sirianes kurdes i àrabs entre 18 i 55 anys, nens i nenes refugiats sirians kurds i àrabs d'entre 8 i 13 anys, i les famílies respectives, tant de les dones com dels infants, com a col·lectius protagonistes indirectes. Hi han participat de manera directa 96 dones i 120 infants. A banda, també s'han format unes altres 14 persones (10 dones i 4 homes) amb perfils laborals vinculats a disciplines artístiques com la música, la dansa, les arts visuals o el teatre.

1.3. Desenvolupament de les activitats a Amed

Al llarg dels 19 mesos de durada de TitulArts s'han dut a terme diferents activitats recollides en quatre resultats. L'activitat principal que es va donar a l'inici del projecte va ser la formació de formadores, que consistia a capacitar 14 persones amb perfils laborals vinculats a disciplines artístiques, sobre metodologies d'acompanyament psicosocial i cultura de pau a través de l'art. Els participants en aquesta formació van assolir les capacitats per conduir les tres activitats troncales de formació i acompanyament psicosocial a terreny al llarg de 2021.

Al taller de guió, que es va organitzar com espai de confiança i segur, deu dones refugiades sirianes d'origen kurd i àrab van aprendre sobre llenguatge cinematogràfic creant un guió en què es va treballar el dret cultural a la memòria. Del relat d'aquestes experiències es va crear el guió que, després, va servir per a la producció de la pel·lícula *Jinên Mala Me (Dones de casa nostra)*. Aquesta activitat es va desenvolupar completament dins de 2021.

En la formació d'agents comunitàries, 96 dones distribuïdes en quatre mòduls diferents es van apropiat de coneixements i eines per conèixer i exercir els seus drets sexuals i reproductius i poder transmetre aquests coneixements a les seves famílies i comunitats (un instant d'un dels tallers, en la imatge inferior). Aquesta activitat va començar el 2021 i es va completar el gener de 2022.

Finalment, en els tallers artístics i d'acompanyament psicosocial a través de les arts per infants refugiats sirians àrabs i kurds dels districtes de Sur i Bağlar, 120 nens i nenes van ser acompanyats en el procés creatiu i artístic mitjançant quatre disciplines artístiques com la dansa, la música, el teatre i les arts plàstiques, i van millorar aspectes com l'autonomia, la confiança, el diàleg, la cooperació i l'autoestima. Els tallers es van desenvolupar al llarg de 2021 i la darrera de les tres mostres artístiques amb els productes fets pels infants es va organitzar a Amed el gener de 2022.

1.4. Desenvolupament de les activitats a Catalunya

Com es va explicar en la Memòria 2021 i s'ha esmentat abans, del taller de guió va sortir una pel·lícula, *Jinên mala me*, que es va presentar en la sisena edició de la Mostra de Cinema Kurd de Barcelona de desembre de 2021.

Durant el primer semestre de 2022 van tenir lloc sis tallers de formació i sensibilització a claustres de centres educatius a través de sessions de cinefòrum, durant les quals s'ha projectat la pel·lícula *Jinên mala me*. Les sessions van ser executades pel personal tècnic de Creart a les escoles Canigó (Vilanova i la Geltrú), Can Clos (Barcelona), Patufet Sant Jordi (Sant Boi del Llobregat), Els Xiprers (Barcelona) i Castella (Barcelona) i a l'Agrupament Escolta i Guia Pau Casals (Barcelona).

En el mateix període de 2022, l'equip tècnic de Creart també va oferir tallers de sensibilització sobre migració i refugi adreçats a infants i joves, que van seguir 11 grups de quatre centres educatius de primària i secundària del municipi de Rubí (Vallès Occidental), a les escoles Mossèn Cinto, Pau Casals, Montessori i Ribas Secundària. El taller incloïa la projecció d'un *teaser* amb imatges d'infants refugiats sirians participants en el projecte, així com una proposta d'activitat artística amb pasta de modelar.

El març de 2022, una de les mostres artístiques fetes a Amed es va portar a Catalunya i va ser exhibida entre els dies 8 i 23 a la biblioteca Rubió i Balaguer de Sant Boi de Llobregat (Baix Llobregat), sota el títol de "Xwebûn. Sigues qui vols ser".

La mostra es va inaugurar (imatge) amb la conversa "Processos artístics, gènere i drets humans", amb la participació de Can Castells Centre d'Art de Sant Boi, CIEMEN i Creart. L'espai exhibia un recull de mostres d'arts plàstiques creades pels infants durant els tallers i per les dones en els tallers sobre drets sexuals i reproductius, materials acompanyats d'un recull fotogràfic del procés creatiu. S'estima que 400

persones la van visitar. A més a més, quatre grups de dos centres educatius de Sant Boi (al voltant de 100 infants i quatre mestres de 4t i 6è de primària de les escoles Pedagogium Cos i Barrufet) hi van fer una visita guiada, a la qual es va afegir un taller artístic de sensibilització sobre migració i refugi.

2. CÀMERES I DRETS

2.1. Presentació del projecte

El CIEMEN va executar entre desembre de 2020 i febrer de 2022 un altre projecte a Amed, també amb les dues mateixes entitats sòcies locals que TitulArts (OSAD i l'Associació d'Investigació i Seguiment de la Migració a Mesopotàmia), amb finançament de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. El projecte Càmeres i Drets cercava de contribuir a apoderar una trentena de joves refugiats sirians en l'exercici dels seus drets culturals, econòmics i legals, individuals i col·lectius, tenint en compte les seves necessitats i interessos, amb el cinema com a eina.

2.2. Titulars de drets

Els joves participants, un total de 25, tenen entre 18 i 23 anys i provenen de Rojava, la zona septentrional de Síria, d'on s'han vist forçats a fugir a causa de la situació de guerra que es viu al país des de 2011. Són persones d'identitat cultural kurda i es concentren sobretot en tres districtes de renda baixa de Diyarbakir: Yenişehir, Sur i Bağlar.

2.3. Desenvolupament de les activitats a Amed

La major part de les activitats van tenir lloc a Amed durant 2021. Tanmateix, durant 2022 quedaven dues accions per fer.

El gener de 2022 es van projectar, en un cinefòrum a Amed, els tres curtmetratges elaborats en aquest projecte: *Nûdem*, *Off road* i *A journey with my mum*.

Durant els dos primers mesos de 2022 també es va acabar de redactar i sistematitzar en un manual digital PDF el material didàctic i pedagògic en llengua kurda utilitzat durant les activitats formatives del projecte, així com un llibre fotogràfic sobre el procés d'aprenentatge viscut pels participants.

2.4. Desenvolupament de les activitats a Catalunya

Les activitats a Catalunya es van desenvolupar durant 2021. Vegeu la Memòria 2021 del CIEMEN per a més detalls.

[actes 2022]

Al llarg de 2022, i a banda dels esdeveniments esmentats en els capítols anteriors d'aquesta memòria, el CIEMEN ha organitzat i ha promogut activitats pròpies, ha acollit propostes d'altres actors polítics o associatius, i ha participat en actes organitzats per tercers. Aquesta n'és la relació completa, per ordre cronològic.

Conversa "Ucraïna. Crisi nacional, crisi global?"

2 de febrer, en línia (emissió en directe pel canal de YouTube)

Conversa entre el periodista i tècnic del CIEMEN, David Forniès, i la filòloga eslava, màster en Relacions Internacionals i secretària de la Junta del CIEMEN, Marta Ter, amb el corresponsal d'*El Periodico de Catalunya* a Moscou, Marc Marginedas, desplaçat a Ucraïna. L'acte es va organitzar per analitzar el context de tensions que, al cap de tres setmanes, va desembocar en la invasió russa d'Ucraïna de 24 de febrer.

Jornades "Que cap idioma es quedi enrere de l'era digital"

25 i 26 de maig, Sala Plató del Pati Manning (Barcelona)

El CIEMEN va col·laborar en l'organització (logística, proposta i contacte de ponents, comunicació) de les jornades "Que cap idioma es quedi enrere de l'era digital", de la cooperativa Col·lectivaT, en què es van abordar qüestions relatives a la supervivència de les llengües minoritzades en l'àmbit tecnològic. El programa també va incloure una mirada històrica sobre la pervivència i pèrdua de llengües en diàspora.

Entre les llengües i varietats lingüístiques que van centrar l'atenció de les jornades hi va haver el català, el judeocatalà, el judeocastellà, l'aranès, el basc i l'amazic. La llista de ponents va incloure Marc Pons (EINacional.cat), Nesim Bencoya (Fundació de la Comunitat Jueva d'Es-mirna), Aitor García Moreno (CCHS), Alp Öktem (Col·lectivaT), Mireia Farrús (Universitat de Barcelona), Aziz Baha (Casa Amaziga de Catalunya), Goiatz Oiartzabal Lakarra (Badalab) i Özgür Günes Öztürk (Col·lectivaT).

Durant les jornades, Col·lectivaT també va presentar el traductor automàtic judeocastellà-anglès-turc-castellà que ha desenvolupat en el marc del projecte "Judeocastellà: connectant les dues ribes de la Mediterrània", dut a terme en col·laboració amb el Centre Sefardita d'Istanbul i del qual formaven part les jornades del Pati Manning.

Conferència “La causa del Rif i la frontera sud: desemascarant la connivència repressiva del Marroc i l’Estat espanyol”

21 de juliol, Lleialtat Santsenca (Barcelona)

Coincidint amb el 101 l’aniversari de la batalla d’Annual, en què els rebels rifenys liderats per Abd el-Krim van derrotar les forces colonials espanyoles, la branca del Moviment Popular del Rif a l’Estat espanyol, l’Assemblea Nacional Catalana i el CIEMEN van dur a terme una conferència en què es va abordar la situació de la lluita del moviment popular rifeny pels seus drets col·lectius i la repressió que pateix a mans de les autoritats del Marroc des de 2016, en un context històric d’increment de la repressió a les fronteres de Ceuta i Melilla, on els Estats espanyol i marroquí han incrementat els seus marcs de col·laboració i cooperació, amb conseqüències dramàtiques pel que fa a les vulneracions massives de drets humans de les persones migrants i refugiades.

En l’acte van intervenir Ali Lmrabet, periodista rifeny afincat a Catalunya, víctima per l’ús del programari Pegasus; Rafael Lara, activista pro drets humans del poble rifeny; Elisenda Paluzie, vicepresidenta de l’UNPO i ex-presidenta de l’Assemblea Nacional Catalana, i David Minoves, president del CIEMEN.

Acte “Catalunya amb el Kurdistan”

19 d’octubre, sala d’actes del CIEMEN

Coincidint amb la declaració de suport del Parlament de Catalunya a l’Administració Autònoma del Nord i l’Est de Síria (AANES), el CIEMEN i l’Associació Catalana per la Pau van organitzar una taula rodona per parlar de la situació dels territoris kurds a Rojava i Bakur (Kurdistan del Nord), amb Abdulkarim Omar, cocap de Relacions Exteriors de l’AANES, i Faruk Doru, delegat a Europa del Partit Democràtic dels Pobles (HDP).

Presentació del llibre ‘Cuixà, exili i refugi’

14 de desembre, Fundació Maurí (la Garriga)

L’estada a Cuixà va ser una etapa fonamental en la història del CIEMEN. El fundador i president emèrit de l’entitat, Aureli Argemí, va conversar amb l’autor del llibre *Cuixà, exili i refugi*, Jordi Tomàs, sobre el significat d’aquell monestir de la Catalunya del Nord per al CIEMEN i per a l’exili català, en un acte a la Garriga.

Cloenda de la commemoració del 25è aniversari de la DUDL

19 de desembre, Palau de la Generalitat de Catalunya

El CIEMEN, la Fundació pels Drets Col·lectius dels Pobles i el PEN Català van tancar la commemoració del 25è aniversari de la Declaració Universal de Drets Lingüístics (DUDL) amb un acte a l'Auditori del Palau de la Generalitat de Catalunya, a Barcelona.

L'acte va consistir en els parlaments de les conselleres de Cultura, Natàlia Garriga, i de la Presidència, Laura Vilagrà, i del president del CIEMEN, David Minoves, i en dues taules rodones d'anàlisi. La primera, "La Declaració Universal de Drets Lingüístics. Principis. La comunitat lingüística com a subjecte de dret", amb la participació d'Aureli Argemí, president emèrit del CIEMEN; Carles Torner, secretari general del PEN Internacional, i María Pilar García Negro, professora de la Universitat de la Corunya. La segona, "La Declaració Universal de Drets Lingüístics, 25 anys després. Perspectives de futur en un món canviant", amb Laura Huerga, presidenta del PEN Català; Carme Junyent, professora de Lingüística de la Universitat de Barcelona i membre redactora de la Declaració (intervenció a distància), i Isidor Marí, sociolingüista i membre redactor de la Declaració.

La DUDL va ser proclamada el 6 juny del 1996, al Paraninfo de la Universitat de Barcelona, fruit del treball de 61 ONG, 41 centres PEN i 40 experts mundials, coordinats pel PEN Català i el CIEMEN, amb el suport de la UNESCO. El text, que va néixer amb vocació de ser assumit per les institucions internacionals, proposa vetllar pel manteniment i la promoció de la diversitat lingüística, d'una banda, i afavorir el ple desenvolupament de les comunitats, de l'altra.

Presentacions a l'Ateneu Barcelonès i al Parlament Europeu

Els actes de commemoració dels 25 anys de la DUDL van començar el setembre de 2021 amb un acte públic a l'Ateneu Barcelonès i es clouen aquest desembre de 2022.

A més a més, el membre del CIEMEN Oriol Ramon va explicar davant del grup parlamentari europeu dels Verds-Aliança Lliure Europea quina és la vigència actual de la DUDL, en una intervenció el 7 de desembre de 2022 a Brussel·les.

[El CIEMEN és una entitat de la societat civil catalana que treballa per a fer conèixer i promoure la realitat nacional catalana al món, per a difondre el coneixement dels pobles i nacions sense estat, i per a defensar-ne els drets col·lectius]

**Centre Internacional
Escarré per a les Minories
Ètniques i les Nacions**

Rocafort, 242 bis, 2n
08029 Barcelona
Catalunya (Països Catalans)
www.ciemn.cat
934 443 800